

Kohalike omavalitsuste ja töötukassa koostöö klientide abistamisel

Töötushüvitise süsteemi muudatustest

Eesti Töötukassa
Sirlis Sõmer-Kull
Juhatuse liige

Omavalitsuste ja töötukassa koostöö ühiste klientide abistamisel

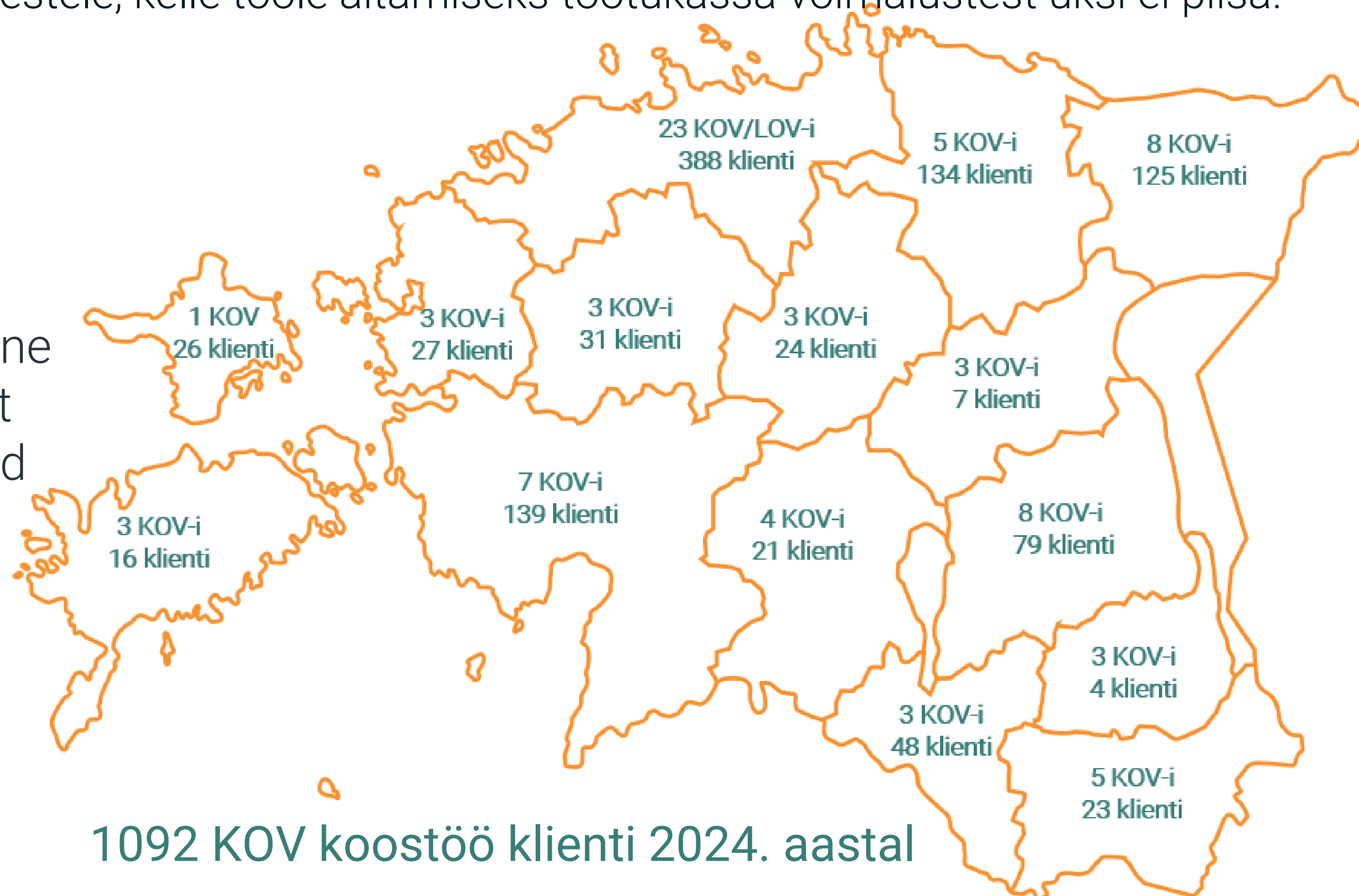

Eesmärk pakkuda terviklikku abi inimestele, kelle tööle aitamiseks töötukassa võimalustest üksi ei piisa.

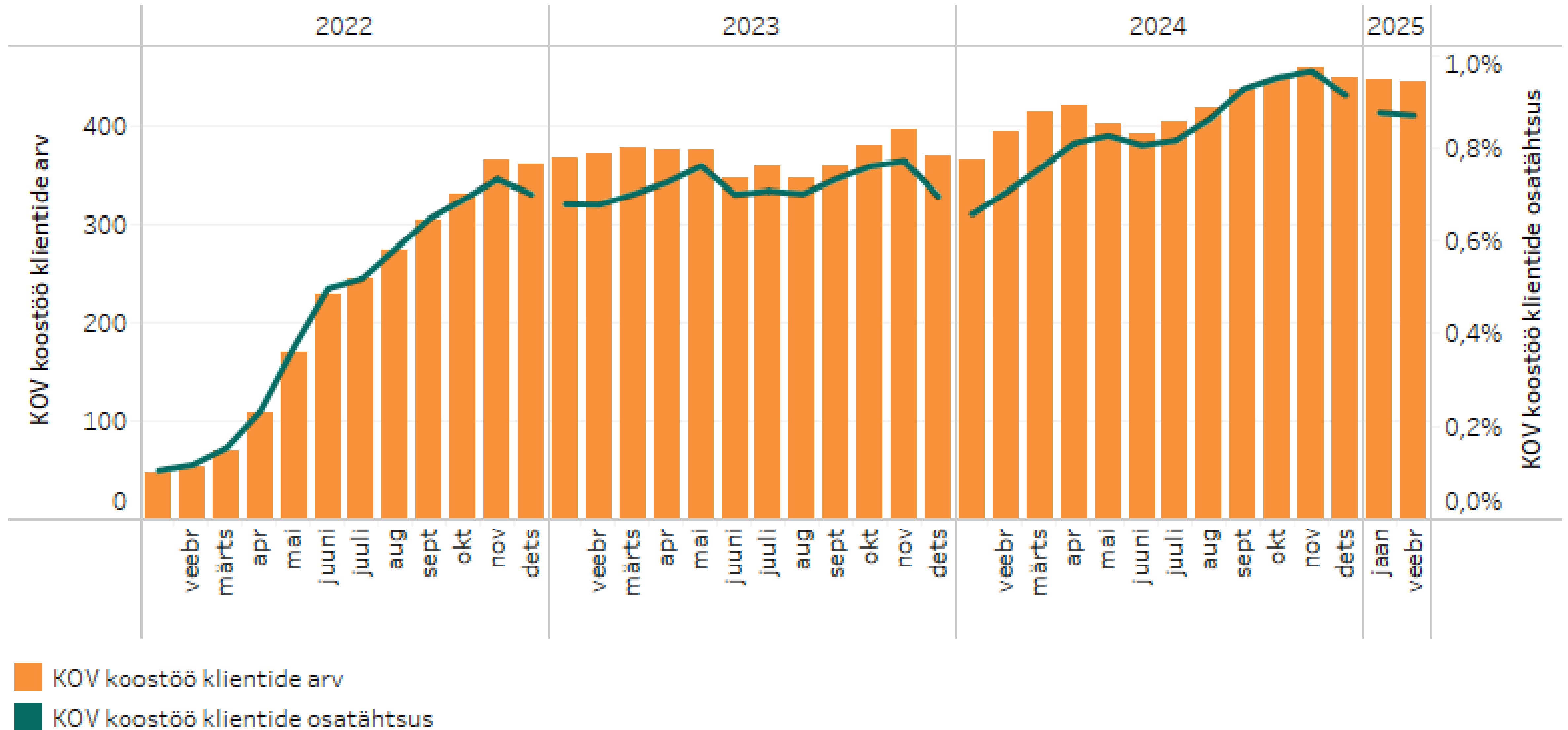
Tegevused klienditöö tasandil:

- kolmepoolsed kohtumised
- võrgustikutöö
- töökeskne ja sotsiaalnõustamine
- töövalmidust ning toimetulekut toetavad teenused ja tegevused

Koostöökohtumised asutuste tasandil kord poolaastas või aastas.

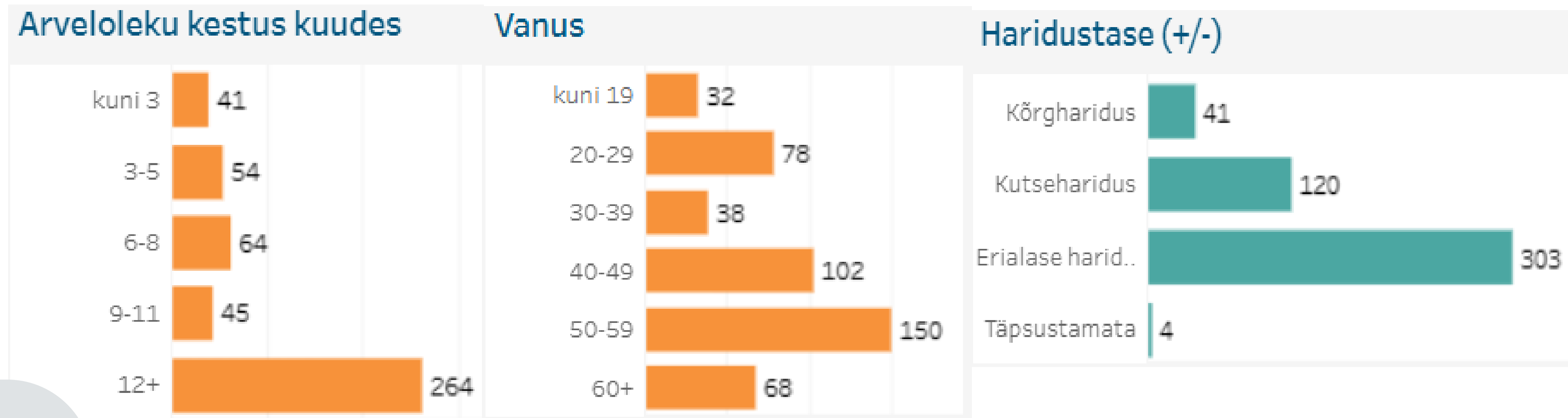

Jooksvalt on koostöös üle 400 kliendi

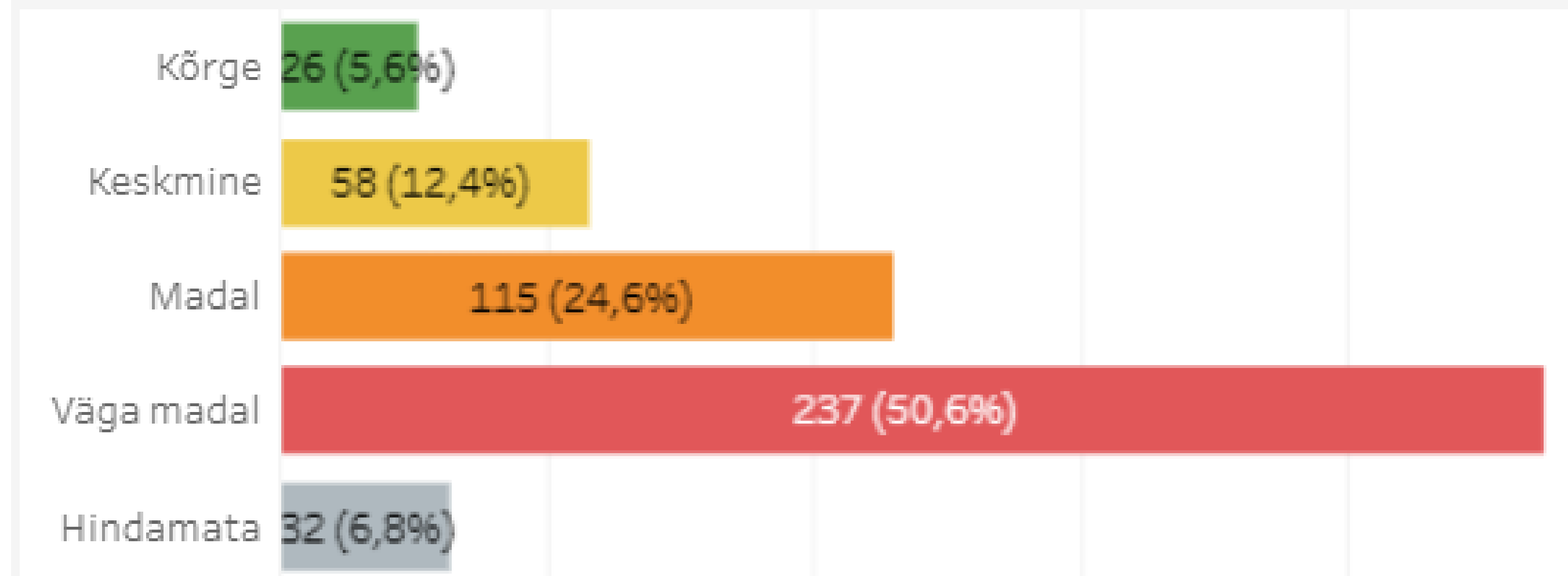
Ühiselt toetatud kliendid (04.04.2025)

Kokku 468 klienti, enamik kuuluvad ühte või mitmesse riskirühma, tööle liikumine raskendatud.

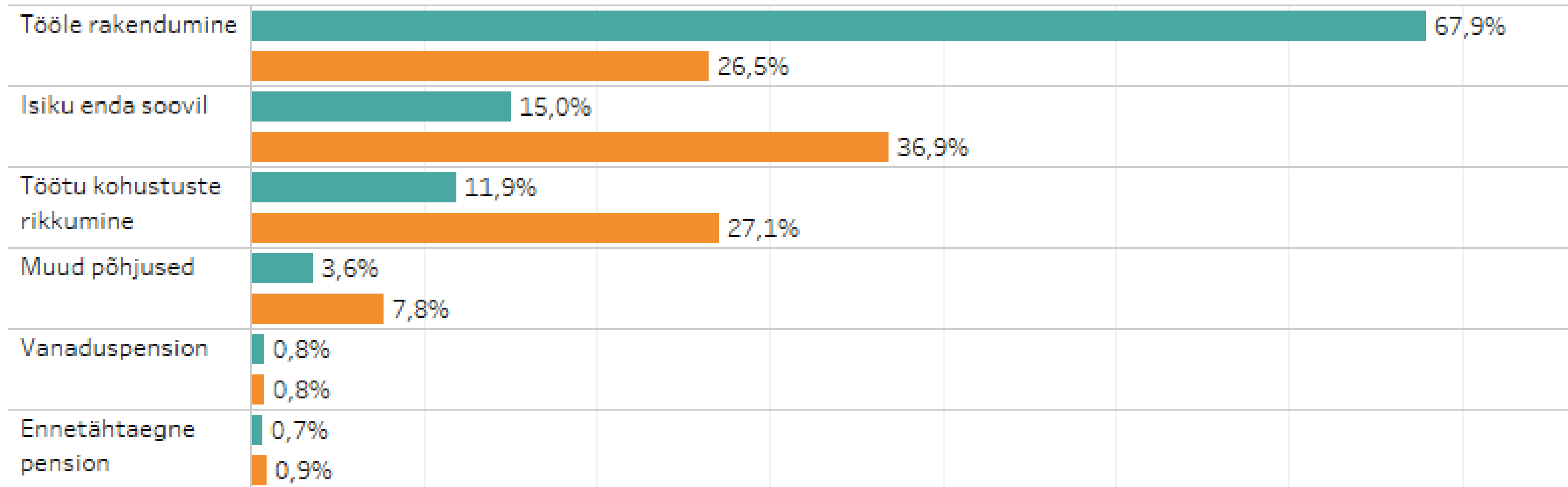
418 pikaajalist töötut
220 tervisetakistusega töötut
126 eesti keele mitteoskajat
109 Noortegarantii noort
6 vanglast vabanenut
1 hooldaja

Hõivesse liikumise tõenäosus esimese 180p jooksul (OTT)

KOV koostöö klientide toetusvajadus on keskmisest suurem.

Siiski jõuab ka neist üle veerandi ühise toetamise tulemusena tööle.

Töötuna arveloleku lõppemise põhjused 2024

KOV koostöö klient
■ Ei ■ Jah

Koostöös toovad tulemuse:

- **Kokkulepped koostöö ja võrgustikutöö koordineerimise osas** -> Lihtsam koostöö protsessi juhtida.
- **Regulaarne infovahetus ja kohtumised** -> Järjepidev koostöö, **teadlikkus** teenustest ja võimalustest. Vähem võimalusi, et klient „kukub kahe süsteemi vahele“.
- **Ühine klientide nõustamine, sh kolmepoolsed kohtumised** -> Parem arusaam kliendi tegelikust olukorrast, **kiirem reageerimine** muutustele, **paremad tulemused**.
- **Ühised kovisioonid** -> Usalduslikud koostöösuhted, võimalus üksteiselt õppida, töötajad ei jää keerulise kliendiga üksi.
- **Paindlikkus** võrgustikukohtumise läbiviimisel ja planeerimisel (töötukassa esinduses, KOV-s, MS Teamsi vahendusel).
- **Ühine arusaam** probleemist ja võimalikest lahendustest ning valmisolek panustada.
- **Kiire ja asjakohane reageerimine** pöördumistele. Algatus omavalitsuselt, kellel paremad võimalused märgata inimese toimetulekuraskusi.

Koostöö arengukohad:

- **Ebarealistlikud ootused** koostööpartnerile.
- **Vähene valmisolek** vajadusel planeerida kohtumisi sagedamini ja varuda nendeks rohkem aega.
- **Piiratud ressursside** (spetsialistide aeg klienditööks, teenused) maksimaalne ära kasutamine.
- Klientide ühiseks abistamiseks vajalike **andmete jagamise õiguslikud ja tehnilised piirangud**. Koostööks vajaliku **nõusoleku saamine** kliendilt on sageli keeruline.
- **Kitsalt oma valdkonna tüüplahendustele toetuv lähenemine** (ei looda **ühiseid** lahendusi, mis lähtuvad konkreetse kliendi olukorrast ja vajadustest).

Ühise abistamise lisandväärtus

- **Inimeste parem elukvaliteet:** terviklikum abistamine mõjutab nii tööle saamist kui ka inimese muid eluvaldkondi, sh füüsilist ja vaimset tervist.
- **Ressursside ja võimaluste jagamine** loob paremad võimalused inimeste abistamiseks ka piiratud ressursside korral. Säästab ka klienditööga tegelevaid töötajaid.
- Terviklikum pilt inimese tegelikust olukorrast loob paremad võimalused **suurendada inimese enda vastutust** oma toimetuleku eest. Muuhulgas on lihtsam välja selgitada, kas mitte töötamine on inimese vaba valik (st ta ei peaks saama toetust ei KOV-lt ega töötukassalt).
- Vähem inimesi **sõltub sotsiaaltoetustest**.
- **Kogukonna areng.** Töötavad inimesed osalevad aktiivsemalt kogukonna tegevustes, mis tugevdab kohaliku kogukonna sidusust ja vähendab sotsiaalseid pingeid.
- **Valdkonna ja töötajate areng.** Spetsialistide vaheline koostöö võimaldab üksteiselt õppida, kiirem tagasiside valdkonna arenguruumi kohta.

Töötukassa ja KOV teenuste dubleeriv osutamine – töötukassa suunaks edaspidi selge tööfookus

TÖÖHARJUTUS

TÖÖKLUBI

1.01.2026

TOETATUD TÖÖLE- RAKENDAMINE

- Tööproovimise või töökoha külastamise võimalused.
- Sobivate töökohtade leidmiseks otsekontaktid tööandjatega.
- Võrgustikutöö partneritega: kliendi lähedased, tööandjad, kohalikud omavalitsused jt.

VÕLA- NÕUSTAMINE

- Tööle liikumise takistused: võlad, laenud, sissetulekute analüüs ja rahatarkuse teemad.
- Pakub nii töötukassa kui KOV – pikemas perspektiivis töötukassa ilmselt ei jätka pakkumist

PSÜHHOLOOGILINE NÕUSTAMINE

Tegeletakse töökaotuse ja tööle liikumisega seotud stressi, ärevuse ja enesekindluse teemadega.

SÕLTUVUS- NÕUSTAMINE

Alates 1.01.2026 ei paku.

Muudatustest töötushüvitiste süsteemis

- Milles seisneb peamine muudatusvajadus?
- Keda mõjutab?
- Kuidas mõjutab KOV-e?

Töötutoetuse kitsaskohad:

- töötutoetuse tingimused ei ole enam ajakohased ega motiveeri töötuskindlustussüsteemi panustamist.
- vähenenud töövõimega inimesel on õigus töötushüvitist saada vaid juhul, kui tema töösuhe on lõppenud n-ö sunnitult, st töötutoetust ja töövõimetoetust korraga ei maksta, küll aga makstakse korraga töövõimetoetust ja töötuskindlustushüvitist
- töötutoetuse tingimused ei ole seotud majandusoludega erinevalt töötuskindlustushüvitisest, st töötutoetusega pakutav kaitse on ühetaoline ega võimalda pakkuda inimesele suuremat kaitset keerulistel aegadel
- töötutoetuse eesmärgid ja maksmise kriteeriumid on vastuolulised.

Töötutoetus (alates 1.01.2026 uusi määramisi ei tehta)

- Ei sõltu varasemast **panusest** töötuskindlustussüsteemi
- õigus töötul, kes on töötuna arvelevõtmisele eelnenud 12 kuu jooksul olnud vähemalt 180 päeva hõivatud tööga, **tööga võrdsustatud tegevusega või muu tegevusega**.
- ühe kuu **sissetulek** peab olema **väiksem kui** töötutoetuse 31-kordne päevamäär (2025. aastal 410,13 eurot)
- periood **270 päeva**
- 31-kordne päevamäär **362,70** eurot (2024.a)

Baasmääras töötuskindlustushüvitis (määramised alates 1.01.2026)

- kes **on** töötuskindlustussüsteemi **panustanud** töötuskindlustusmaksete tasumisega **vähemalt 8 kuud eelneva 36 jooksul**
- **ei kontrollita** kindlustatu muid sissetulekuid
- **periood 180** päeva sõltuvalt majanduse olukorrast **+60** päeva
- 31-kordne päevamäär oleks **374,5** eurot (2024.a)

Kehtiva korra järgi töötutoetusele õiguse tekkimise alused

Töötamine (kaetud töötuskindlustusega)	Tööga võrdsustatud tegevused (ei ole kaetud töötuskindlustusega)	Registreeritud töötud, kellelt varasemat tööga või tööga võrdsustatud tegevusega <u>hõivatust ei nõuta</u>
Töötamine töölepingu alusel või avalikus teenistuses . Riiklik lepitaja, valla- või linnavalitsuse liige, vallavanem või linnapea, osavalla- või linnaosavanem.	Ametis olemine Riigikogu liikmena, Euroopa Parlamendi liikmena, Vabariigi Presidendina, Vabariigi Valitsuse liikmena, kohtunikuna, õiguskantslerina, riigikontrolörina, kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu palgalise esimehena või palgalise aseesimehena, avalik-õigusliku ametit pidav sõltumatu isik.	Kasvatanud ühe vanemana või eestkostjana kuni 18-aastast keskmise, raske või sügava puudega last, alla 8-aastast last või 8-aastast last kuni esimese klassi lõpetamiseni
Töötamine Eestis töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel	Teenuse osutamine või kauba müümine ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse tähenduses	Olnud haiglaravil
	Tegutsemine füüsilisest isikust ettevõtjana Eestis või osalemine abikaasana füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses	Hooldanud kohaliku omavalitsuse üksusega sõlmitud kirjaliku lepingu alusel haiget, püsivalt töövõimetut, osalise või puuduva töövõimega isikut või vanurit, kes ei kuulu perekonnaliikmete hulka; hooldanud puudega isikut ja valla- või linnavalitsus on maksnud talle hooldamise eest toetust
	Õppimine õppeasutuse statsionaarses õppes või täiskoormusega õppes	Olnud töötaja püsivalt töövõimeetuks tunnistamise või tuvastatud puuduva töövõime tõttu
	Aja-, asendus- või reservteenistuses viibimine	Olnud vahi all või kandnud karistust vanglas või arestimajas
Pikaajalisse välislahetusse saadetud ametnikuga kaasasolev mittetöötav abikaasa või registreeritud elukaaslane ja Eesti Vabariigi välisesinduses töötava teenistujaga kaasasolev mittetöötav abikaasa või registreeritud elukaaslane, kui nad on maksnud töötuskindlustusmakseid.		

Muudatuse mõjud

1) Uusi baasmääras töötuskindlustushüvitise saajaid, kes seni töötushüvitisi ei saanud, on **u 7000**, kellest u 3500 on **vähenenud töövõimega** inimesed.

2) ca **10 000** uuel töötul kaob õigus töötushüvitisele, mis vähendab sihtrühma toimetulekut. Töötushüvitise saajate hulgast välja jäävatest:

a) on otseselt mõjutatud ca **2300 noort**, kes on arvel kauem kui kolm kuud;

b) u **1400 inimest** vanuses 25-54 aastat, kes on olnud seotud **hoolduskoormusega**.

Olukord muutub neil, kellel puudub kokkupuude tööturuga või kes ei ole vähemalt kaheksa kuud töötuskindlustusmaksid tasunud ning kellel tulevikus puuduvad vahendid igapäevaseks toimetulekuks. Riik eraldab neile abi andmiseks toimetulekutoetuse süsteemist u **1,7 mln aastas**.

Sotsiaalministeeriumi arvutuste alusel kasvab muudatuste tõttu toimetulekutoetust vajavate leibkondade arv 2026. aastal **671**, 2027. aastal **617** ning 2028. aastal **609 võrra**.

Kuna toimetulekutoetuse on leibkonnapõhine, siis ülejäänud, kel kaob õigus töötushüvitisele ja kes ei kvalifitseeru toimetulekutoetusele, on töötuse korral leibkonna ülalpidamisel.

Töötoetuse kaotamise ja baashüvitise loomise muudatuse tarbeks eraldab riik toimetulekutoetuse kuludeks u **1,7 mln aastas**.

Lisaks kasvavad kuni 24-aastaste õpilaste ja üliõpilastele toimetulekutoetuse määramise tingimuste täpsustamine tõttu toimetulekutoetuse kulud 2026. aastal ca **3,2 miljonit eurot**

Kuni 24-aastastele õpilastele ja üliõpilastele toimetulekutoetuse määramise erand

- **Kehtiv seadus** lubab kuni 24-aastasele perest eraldi elavale õppurile maksta eraldiseisva leibkonnana toimetulekutoetust üksnes juhul, kui tema perekonnale määrati toimetulekutoetus eelmisel või jooksva kuul (SHS § 131 lg 9). Kehtiva SHS-i kohaselt jäävad puuduse korral abita need õppurid, kellel perekondlikud suhted oma päritolupere või pereliikmetega puuduvad või on katkenud või kelle vanematel puudub võimekus oma õppivat last toetada.
- Eelnõuga luuakse võimalus erandkorras eraldi elavale **kuni 24-aastasele õppurile**, kellel on rahvastikuregistri andmetel perekonnast **erinev elukoht**, toimetulekutoetust maksta ka siis, kui tema perekonnale toimetulekutoetust määratud ei ole.
- Edaspidi saab toimetulekutoetust maksta eraldi elavale õppurile, kui tema **perekondlikud sidemed pereliikmetega on katkenud või puuduvad**. Sidemed pereliikmetega on katkenud või puuduvad näiteks olukorras, kus noort kasvatanud ja toetanud vanem on surnud, teine vanem ei ole noort varasemalt toetanud ega plaani seda teha ka tulevikus. Samuti näiteks järelhooldusteenusel olijad, asendushooldusteenusest väljujad.

Täna!